

“Si la negociació fracassa els partits hauran d’imaginar-se un altre escenari”

Creieu que Bèlgica és un matrimoni de conveniència?

—Home, jo diria més que Bèlgica és un producte de la història, que no és igual. Si es vol parlar de conveniència, cal veure si els elements que ens han unit fins ara han desaparegut o no. Parlem d’un estat, el belga, reconegut a tot el món, més que Flandes i Valònia; i la capital, Brussel·les, és més coneguda fins i tot que Bèlgica. Aquests interessos econòmics comuns, a Bèlgica, hi continuen presents. Per això, aquesta separació que diuen que hi haurà serà difícil que arribi. A Bèlgica hi ha tres partits independentistes flamencs i cap de való, però entre els flamencs els separatistes no són majoria; ara bé, la majoria sí que és favorable que les regions rebin més competències, cosa que no és igual que la separació. La gran qüestió ara és saber com Flandes pot tenir una política econòmica adaptada a la seva condició de regió rica, perquè les diferències econòmiques i les necessitats són molt diferents entre la regió del nord i la del sud. Flandes té plena ocupació i Valònia no. Flandes cerca treballadors i Valònia i Brussel·les cerquen feina. Per una altra banda, però, els flamencs tindran una envelliment més ràpid de la seva població, perquè la taxa de natalitat és més baixa a Flandes, com a les regions més riques d’Europa, i això vol dir que a la llarga podrien tenir problemes per a renovar la població i pagar més pensions. El motiu del debat actual és que els flamencs fa temps que esperen que hi hagi una reforma de l’estat que els doni més competències. Ara es mostren impacients i els francòfons en desconfien perquè les regions valona i Brussel·les són molt més fràgils.

—Però ja han passat gairebé sis mesos sense govern i molts, en això, hi veuen el final de Bèlgica...

—No, jo sincerament crec que això no passarà, almenys els quinze o vint

anys vinents. Sempre ha estat difícil de formar govern i hem de ser conscients que ja hem tingut grans reformes de l’estat que han demanat molt de temps, perquè els interessos són molt diferents entre l’una regió i l’altra.

—És cert l’argument que fan servir alguns líders polítics de Flandes segons el qual cada ciutadà flamenc paga 2,5 euros a Valònia?

—Hi ha un seguit de mecanismes que fan que els flamencs contribueixin més que no els francòfons a la

solidaritat nacional, perquè ells són més nombrosos i més rics. Paguen més perquè tenen més diners, i a més gasten menys en desocupació perquè, al contrari que a Brussel·les i a Valònia, el nivell de desocupació és molt baix. És a dir, que sí que hi ha una transferència financera del nord cap al sud, però els experts en federalisme i solidaritat dins els estats no coincideixen sobre si és gaire elevada o no. La majoria diuen que aquestes transferències entre regió rica i regió

Vincent de Coorebyter
(Brussel·les, 1961) és el
director del Centre de
Recerca i Informació
Sòcio-política (CRISP).
Tant ell com l’entitat
que dirigeix són
considerats el millor
referent en l’anàlisi
política a Bèlgica.

pobra no són gens extraordinàries si es comparen amb els estats similars a Bèlgica. Però sí, una part del discurs és la idea que a Bèlgica el ric paga al pobre, com va passar per exemple a Itàlia amb la Lliga Nord. I això fa que els francòfons tinguin més en compte la part flamenca i tractin de millorar la seva economia. Des de fa uns quants anys l'evolució econòmica a Valònia és millor que no a Flandes.

—El flamenc Yves Leterme, el polític que va guanyar les eleccions i que ha intentat dues vegades de formar govern en aquests sis mesos, no és pas una persona que es destaquï per la sensibilitat envers els valons. Creieu que serà un bon primer ministre per a tots els belgues?

—La resposta a aquesta pregunta canvia cada dia. Fins fa unes set-

manes no era gens clar, perquè no havia estat prou eficaç en la primera fase de les negociacions, però des que va agafar les regnes de nou com a *formador*, treballa més bé, amb més habilitat i prudència, amb més obertura amb relació a les diverses sensibilitats. La tradició a Bèlgica diu que és normal que el primer ministre sigui un polític, representant de les ideologies del seu partit, i que ha de posar d'acord com a mínim dos partits de cada costat. I això sempre és un exercici difícil, en aquest país. Ha d'aprendre a defensar els interessos del seu partit, però també de la resta de partits de la coalició. Moltes vegades els primers ministres ha estat molt flamencs, com Jean Luc Dehaene o Frederick Martin, però ho han fet molt bé perquè coneixien les

regles del joc. Leterme les va assumint i crec que ho farà bé.

—Si les negociacions de la coalició tornen a fracassar, no valdria més cercar una altra fórmula?

—Sí, s'hauria de fer això. En aquest cas, els principals partits hauran d'imaginar-se un altre escenari. Si fracassa, serà per la qüestió lingüística i institucional, a la qual s'oposa la base francòfona. Normalment, quan les negociacions fracassen, hom crida el que anomenem tripartit —liberals, socialistes i cristians—, que representen el 70% de l'electorat i fan la majoria necessària per a modificar la Constitució, per a adoptar resolucions especials. Seria interessant de saber si un tripartit podria mantenir un govern de curta durada, fins el 2009, quan hi ha previstes les eleccions regionals. Ja vam viure aquesta situació el 1980 i ens en vam sortir.

—Si l'estat belga es parteix, quina de les dues parts hi guanyaria i quina hi sortiria perdent?

—Això no es pot preveure, perquè no sabem com seria aquesta separació. No és pas cap decisió que es prengui ràpidament. Mirem, per exemple, la qüestió de la fiscalitat. Brussel·les té un gran potencial de fiscalitat amb les empreses, perquè hi ha moltes grans societats. Com que els impostos sobre els treballadors es paguen al país on es treballa i no on es viu, una Brussel·les independent seria molt rica perquè cada dia hi ha gairebé 380.000 persones que vénen a treballar a Brussel·les des de Flandes o Valònia. Però si, per exemple, les empreses decidissin d'anar a Flandes perquè allà els impostos són més baixos, aleshores podria tornar-se una regió més pobra. No ho sé, hi ha qui diu que tots hi perdrien.

—Hi perdrien sobretot en el terreny econòmic?

—Sí, per això la majoria està convençuda de no voler la separació. Més autonomia sí, més poder en l'àmbit comunitari, però no tant com la independència. Molta gent creu que les grans empreses que hi ha instal·lades tindrien la sensació d'estar en un terreny inestable i decidrien d'anar-se'n. A més, les que s'hi volguessin instal·lar tindrien por de ficar-hi el cap. A les empreses els agrada l'estabilitat.

